

Samrådsredogörelse

Tillhör; Holmön- Umeås utpost i Kvarken. Strategier för framtiden
Antagen av KS 2013 01 15

1. Inledning

I slutet av år 2011 inleddes arbetet med att söka kartlägga viktiga strategiska frågor för Holmön och dess framtida utveckling. Utredningsarbetet drevs fortlöpande under första halvåret 2012 för att intill sommaren vara framme vid en dialogfas. En av utredningsgruppen framtagen rapport, med rubriken ”Holmön – Umeås utpost i Kvarken; strategier för framtiden” blev föremål för ett dialog- och samrådsförfarande.

I denna samrådsredogörelse görs en genomgång av de synpunkter och åsikter som kommit fram under arbetet. Där så behövs lämnas även kommentarer till inkomna synpunkter.

Ett avsnitt i denna samrådsredogörelse behandlar det offentliga möte som hölls på Holmön 25 juli 2012. Ett andra avsnitt redovisar de synpunkter som inkommit från olika respondenter, i huvudsak privatpersoner med anknytning till Holmön under dialogfasen.

2 Offentligt möte på Holmön 25 juli 2012

Vi redovisar rubricerat möte genom att i den följande texten återge de mötesanteckningar som fördes vid det aktuella tillfället.

Offentligt möte på Holmön

Tid: Onsdag 25 juli 2012, klockan 14.00 – 15.40

Plats: Holmö skola

Närvarande: Från utredningsgruppen; Bo Widén, Lena Egnell, Birgitta Fritzdotter, Lars Janzén, Ulf Holmgren, Olle Nygren

Övriga; cirka 60 mötesdeltagare.

Bakgrund

Under vintern-våren 2011/2012 har en grupp bestående av företrädare för Umeå kommun och Holmön (HUF) arbetat med frågor som rör strategier för framtida utveckling av Holmön. Arbetet har dokumenterats i en rapport som efter godkännande av Kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott i juni sänts ut för dialog/samråd. Samtliga fast boende på Holmön har fått del av rapporten via utlägg i brevlådor. Dessutom har rapporten funnits tillgänglig på nätet.

Dagens möte är avsett som utredningsgruppens möte med Holmöborna för att i dialog diskutera den rapport som tagits fram.

Mötet leds av projektledaren Bo Widén som går igenom och berättar om det arbete som genomförts och redovisar huvuddragen av rapporten och dess innehåll. Inledningsvis kan konstateras att rapporten fått ett bra mottagande och att de överläggningar och samtal som förs på mötet sker i en positiv och god anda.

Synpunkter som framkommer under mötet återges i görligaste mån i den fortsatta skrivningen.

Den övergripande målsättningen

Det råder enighet om att den angivna målsättningen är väl formulerad, korrekt och koncis. Möjligen skulle det vara önskvärt att man under samma rubrik kunde lyfta fram Holmöns stora betydelse för Umeå kommun som kultur- och naturmål och viktigt rekreativområde i såväl nutid som framtid.

Färjan

En stor och samstämmig uppfattning råder om att en permanent positiv lösning av färjeproblematiken är en absolut nyckelfråga för Holmön och den framtida utvecklingen. Det är viktigt att huvudmannen Trafikverket med kraft övertygas om att den nuvarande trafiklösningen är klart otillräcklig och oacceptabel, till såväl omfattning som innehåll. Trafikverket har statens uppdrag att se till så att Holmötrafiken fungerar tillfredsställande. Många har den uppfattningen att en väsentlig uppgradering av färjelinjen är ett absolut måste för samhällets fortlevnad och möjligheter att utvecklas.

En färjelösning måste också innefatta mer än bara ett nytt och lämpligt flytetyg, frågor om turtäthet, tidtabeller och anordningar vid färjelägena måste också beaktas.

Norrfjärden

På fastlandssidan råder under vissa delar av året ett mer eller mindre komplett parkeringskaos. Här måste man söka nå en rimlig lösning genom att anordna nya och större parkeringsytor.

Det är också angeläget att se över anslutande kollektivtrafiklösningar så att man kan få samstämmighet mellan bussar och färjetider.

Butiken

Butiken har inte längre något statligt driftstöd! Det enda stöd man har kommer från kommunen i form av ett smärre transportstöd. Butiken är givetvis känslig för en fortsatt minskning av den fasta befolkningen och fortsätter den negativa trenden är butiken definitivt i riskzonen för nedläggning.

Marknadsföring och att göra Holmön mera känt

Det är viktigt att insatser görs för att sprida information om Holmön, att tala om för en stor och bred allmänhet att det i havet i norr finns en unik och sevärd kulturbygd i en fantastisk maritim miljö. Det bör primärt vara en kommunal uppgift. Som jämförelse återges på mötet exempel från en annan närliggande kommun, Örnsköldsvik . Där har betydande insatser gjorts inom Höga Kustenområdet, bland annat.

Det finns samstämmig uppfattning på mötet att Holmön är förbluffande okänt bland Umeåborna i gemen. Det är många Umeåbor som aldrig varit ut på Holmön och som egentligen bara förknippar Holmön med diverse färjeproblem. Det borde man försöka göra något åt. En tanke som framförs går ut på att det borde vara obligatoriskt för skolelever i Umeå kommun att en gång under sin skolgång göra ett studiebesök på Holmön. Det skulle vara ett bra sätt att sprida kunskap och kännedom om Holmön bland befolkningen i Umeå, något som på sikt säkert skulle öka både förståelse och sammanhållning mellan kommunens olika delar.

Umeå kommun är av hävd ingen skärgårdskommun och det kan behövas olika åtgärder för att ändra och påverka attityder i positiv riktning som gagnar såväl "havsbor" som "fastlandsbor".

Vindkraft

En viss diskussion om vindkraft och Slitevinds planer på en vindkraftpark på Holmön uppstod. Från utredningsgruppens sida gjordes en tydlig markering att vindkraftfrågan skulle prövas i särskild ordning utifrån de regelverk som finns. I utredningsgruppens rapport finns skrivningar om vindkraften av rent informativ karaktär. Dessa skrivningar får inte uppfattas som pamfletter för vare sig ja till vindkraft eller nej till vindkraft på Holmön.

Övriga frågor

En rad andra frågor kom också upp under mötet, till exempel etablerings- och verksamhetsfrågor samt funderingar kring olika scenarios.

Sammanfattning och avslutning

Sammanfattningsvis upplevs det offentliga mötet som konstruktivt och givande. Utredningsgruppen kommer att återuppta sitt arbete 30 augusti 2012 varefter det förhoppningsvis ska vara möjligt att föra ärendet till nödvändiga politiska beslut under hösten 2012.

3 Synpunkter på utredningsrapporten

Synpunkter på utredningsgruppens förslag och skrivningar har i huvudsak lämnats in till kommunen före september månad i enlighet med angiven tidplan. I praktiken har några yttranden kommit in senare men ändå varit möjliga att beakta fullt ut. Sävar kommunalnämnd tog sitt yttrande 23 oktober.

Yttranden har kommit in från tolv privatpersoner, ett företag (Slitevind), ett förbund (De Handikappades Riksförbund, DHR) samt en politisk församling (Sävar kommunalnämnd). De privatpersoner som hört av sig har i samtliga fall en nära anknytning till Holmön. Några är fast boende på Holmön medan andra är mark- och/eller husägare på ön. En är butiksföreståndare.

I den följande texten ska vi återge ett sammandrag av de synpunkter som var och en lämnat, och vi fogar till det en kommentar från utredningsgruppen.

Carina Krisandersson Åkerström

- Bygg en ny färja Umeå – Vasa. Låt denna färja angöra Holmön några dagar i veckan (ex. 2 dgr) som komplement till passagerarfärjan. Den stora färjan kan ta fordon och skrymmande last.
- Fler företag till Holmön, exempelvis Slitevind och vindkraft. Bygg ny större kaj på öns västra sida, kanske på Ängesön.
- Bygg mindre lägenheter till uthyrning, varför inte i högt läge vid kyrkan och ändå nära hamnen.
- Utöka utbytet mellan Sverige och Finland.
- Skapa kolonilotter till Umebor och andra intresserade.
- Skapa en ny badstrand på ön.
- Potentialen på Holmöarna är stor, underbar natur och miljö och massor med frisk luft. Umeå kommun måste engagera sig.
- Öppna upp för nytt företagande på ön.
- Positiv till vindkraft på Holmöarna, grön och ren elenergi främjar en bra utveckling.
- En av de viktigaste frågorna för öns överlevnad är kommunikationerna ut till ön.
- Knyt universitet och högskolor till ön, bland annat för studier av djur och natur. Om vindkraften kommer kan kanske utbildning till drifttekniker och civilingenjörer lokaliseras till Holmön.
- Visfestivalen och Seajazz på Holmön är två goda exempel på evenemang som måste få möjlighet att leva vidare och utvecklas.

Kommentar

Här finns många goda uppslag för aktiviteter och verksamheter som kan fungera som spjutspetsar mot en positiv utveckling i framtiden. Det är välbetänkt att förorda ett utökat utbyte mellan Sverige och Finland med tanke på Holmöns strategiska läge i det avseendet. Vi skulle gärna se Holmön som ett ”mini-Åland” där färjan Umeå – Vasa kunde göra ett strandhugg, men vi tror tyvärr inte att idén är realistisk. Men, ibland är det stort att tänka fritt, det uppskattas!

Bengt Krisandersson

- Kommunikationen samt öns infrastruktur måste uppdateras till modell år 2012 – med isklassad färja som kan ta lastbilar (motsvarande).
- Bredbandsuppkopplingar för att möjliggöra företagsetableringar.
- Utnyttja Holmön som en resurs i marknadsföringen av Umeå kommun.

- Återställ badstränder på flera ställen på ön.
- Utöka antalet båtplatser för gästhamn.
- Lämna subventioner/investeringsbidrag till de som vill bygga på Holmön.
- Underlätta för de som vill investera på ön med projekt.
- Utforma kolonilottsområde.
- Underlätta för företag som vill investera/projektera miljövänlig energi, kombinerat med laddstationer för elbilar på ön.
- Förstärk hamnplatser för bland annat bättre råvaru- och produkthantering.
- Om inget drastiskt sker med kommunikationen kommer ingen att våga investera på ön.

Kommentar

Ett välskrivet yttrande som i allt väsentligt lämnar sitt stöd till strategirapporten. Kri-sandersson är en av många som har identifierat kommunikationsfrågan som den avgö-rande nyckelfrågan för Holmöns framtid.

Åke Sandström

- Holmön har unika kvaliteter och egenskaper.
- Holmön har sina rötter i en medeltida kulturhistoria.
- Holmön erbjuder en unik boendemiljö, K-märkt by med fin byagemenskap och all-sidig service. Stort naturreservat med rikt djur- och fågelliv, jakt- och fiskemöjlig-heter.
- Stora outnyttjade skogs- och odlingsmarker, rika bygdetraditioner och en trakt med stora natur- och kulturvärden.
- Många drömmer om att få flytta till Holmön men det är svårt att hitta någonstans att bo och verka. Holmön är "hemmansägarnas rike". Nästan all mark ägs av "trot-toarbönder", bosatta utanför öarna. De håller hårt i sina privilegier och släpper inte till för inflyttare. Det hämmar utvecklingen av bygden.
- Ett intressant uppslag kunde vara att bilda en skärgårdsstiftelse. Gårdar som blir till salu kunde köpas upp av stiftelsen eller eventuellt doneras till stiftelsen och sedan ställas till förfogande för inflyttare.
- Klart negativ till etablering av vindkraft på Holmön.
- Trängselskatt (?) bör införas på Holmön. En taxi behövs på Holmön och på färjan bör förtur ges till resenärer som anlitar reguljär busslinje och förbeställd taxi.

Kommentar

God kännedom och stor kunskap om Holmön och dess specifika natur- och kultur-värden. Ytterligare en sida av myntet att beakta vid planering och utformning av en bra framtid för Holmön. Här får man också ett exempel på den polarisering som råder i vindkraftsfrågan. Ingen verkar vara likgiltig i frågan, antingen är man för vindkraft eller, som här, mot vindkraft. Utredningen tar inte ställning i den frågan, det ärendet kommer att få sin prövning i särskild ordning.

Annika Sandström

- Fler lokala arbetstillfällen behövs på Holmön. Satsa på turism och landskapsvård och varför inte ett Call Center på Holmön.
- Medel för att anställa personal på båtmuséet skulle vara positivt.
- Kommunikationerna viktiga men inte bara färjan. Anslutande busstrafik är kata-strofalt dålig, usel anpassning till färjans tider. Dåliga tidtabeller och hållplatsangi-velser.

- Holmöns kulturmiljö måste säkerställas med områdesbestämmelser.
- Varför inte göra Holmön till en ekologisk föregångs-ö?
- Viktigt att marknadsföra Holmön inte bara i Sverige och Skandinavien utan även i övriga delar av världen. Långväga folk uppskattar naturen, friheten och tystnaden.
- Absolut motståndare till etablering av vindkraft på Holmön. Om sådan exploatering sker är Holmöns unika värden spolerade för all framtid.
- Holmöarna är en stor tillgång för Umeå kommun, en tillgång som rätt hanterad kan bli ännu mer värdefull.
- ”Holmöarna är det ur naturvårdssynpunkt värdefullaste området utmed Västerbotenskusten”. (Citat ur gammal kommunal föreskrift avseende skydd för landskapsbilden, Umeå kommun.)
- Rådande ägoförhållanden på Holmön är en hämsko för framtida utveckling.
- Viktiga punkter att verka för i sammanfattning: bra färje- och bussförbindelser, konkreta planeringsinsatser (översiktsplan mm.), nya verksamheter, offensiv marknadsföring, ny hamn och utbyggd gästhamn, ökad offentlig service, fast bredband, tillvarata och respektera Holmöns unika och speciella förutsättningar.

Kommentar

Ytterligare en respondent som gärna lyfter fram Holmöarnas värdefulla kultur- och naturmiljöer. Här finns många idéer och uppslag att ta med sig på en fortsatt utvecklingsfärd för Holmön. I huvudsak utgör yttrandet genomgående ett stöd för den rapport som tagits fram.

Sören Viklund

- Det behövs en nödtelefon på Holmön. Mobiltelefonen fungerar dåligt på Holmön. Mobilnätet måste byggas ut och uppgraderas.

Kommentar

Telefoni- och dataförbindelserna har uppmärksammats i utredningen. Inte minst är behovet av fast bredband väl belyst för att nå en acceptabel standard för nödvändiga datakommunikationer.

De handikappades Riksförbund, DHR (Curt Ekström)

- Hänvisar till ”Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning”.
- Tidigare djurförbud i färjans passagerarutrymmen har tagits bort. Detta utgör ett stort problem för allergiker.
- Dålig tillgänglighet på färjan för personer med rörelsehinder. Ingen plats under tak för permobil eller elrullstol.
- Färjan behöver handikappanpassas alternativt bytas ut mot en färja som redan är handikappanpassad.
- Människor med funktionshinder vill som alla andra medborgare ha möjlighet att besöka Holmön.

Kommentar

Frågan om tillgänglighet och handikappanpassning måste givetvis vara central när man studerar en framtida ny lösning på färjetrafiken. Svensk lagstiftning tillåter inget annat förhållningssätt i det avseendet.

Ulf Holmgren

- Tveksam till formuleringen av den övergripande målsättningen. Efterlyser en mål-

sättning som tar sikte på att utveckla Holmön till ett attraktivt besöksmål och en resurs för regionen.

- ”Holmön ska genom privata, byadrivna och kommunala initiativ utvecklas till ett attraktivt besöksmål med en lockande rekreative miljö för kommunens innevånare och vara ett intressant turistiskt alternativ i lokalt, nationellt och på sikt i ett europeiskt perspektiv.”
- Behov av undersökning om varför man besöker Holmön eller varför man inte besöker Holmön.
- Kommunikationerna väsentliga, inte bara färjan. Busstrafik, parkering och säkerhet i Norrfjärden, ”kollektivtrafik” på Holmön.
- Vilka behov har korttidsbesökarna?
- Hur ta hand om båtfolket, utbyggd gästhamn till exempel.
- Det behövs fler möjligheter till övernattnig, etablering av fler uthyrningsstugor är önskvärd.
- Kulturlandskapet och kulturmiljön bör skyddas bättre, exempelvis genom upprättandet av områdesbestämmelser.
- ”Skärgårdsstiftelse” och etablering av ett kulturresevat är två frågor som bör prövas.
- Skydd och utveckling av naturmiljön och friluftslivet bör behandlas i en fördjupad översiktsplan. I en sådan plan bör också områden lämpliga för permanent- och fritidsbebyggelse pekas ut.
- Holmön bör framhållas som en resurs för Umeå storstad.
- Efterlyser strategier som tydligare fastslår kommunens avsikter: Snarast starta arbete med fördjupad översiktsplan; upprätta områdesbestämmelser för kulturmiljön; fastslå skyddsnivåer för riksintressena; undersökning av hur Holmön uppfattas av besökare, fritidsfolk och åretruntboende; undersöka erfarenheter från liknande miljöer; utarbeta förslag hur kommunen kan stödja näringsliv, besöksnäring och rekreation, aktualisera och initiera frågorna om skärgårdsstiftelse och kulturresevat; starta plan- och utvecklingsarbete avseende de två hamnlägena i Norrfjärden och Byviken.

Kommentar

Ett väl genomarbetat yttrande som visar både bredd och djup i engagemanget för Holmön och dess framtid. Här lyfts frågan om att vidga diskussionen om målsättningar, vilket fört med sig att rapporten kommer att förses med ytterligare en övergripande målsättning som tar sikte på att föra fram Holmöns genuina natur- och kulturvärden för en bredare publik utanför Holmöns gränser. I yttrandet behandlas också behovet av ökade planeringsinsatser (fysisk planering) för Holmön, exempelvis områdesbestämmelser för att förbättra skyddet av Holmöns natur- och kulturmiljö. Utredningen är inne på samma linje och uttrycker en förhoppning om att det ska vara möjligt att tillskapa nödvändiga planeringsresurser för ändamålet.

Sven Karlsson

- Det är ett absolut måste att färje frågan får en positiv lösning, en ny färja med större kapacitet och driftsäkerhet måste anskaffas och sättas in på färjelinjen Norrfjärden – Holmön. Om ingenting händer i denna fråga så är Holmöns framtida existens allvarligt hotad.

Kommentar

Denna synpunkt har framförts per telefon. Utredningen kan bara instämma och referera till föregående talare.

Lena Tegnér

- Holmön bör utvecklas som besöksmål för Umeås växande befolkning och för turister vilket bör framgå av en övergripande målsättning för det strategiska arbetet.
- Färje- och busstrafiken måste fungera.
- Kulturmiljön måste få ett lämpligt skydd och kulturlandskapet måste vårdas.
- En markanvändningsplan måste tas fram för att långsiktigt stödja det rörliga friluftslivets intressen samtidigt som det stärker möjligheterna att skapa förutsättningar för ett ökat fast boende.
- Den övergripande målsättningen att det ska vara möjligt att bo, leva och arbeta på Holmön är korrekt.
- Arbetspendling till/från fastlandet måste underlättas.
- Färjetrafiken måste fungera väl för både åretrunt- och fritidsboende. Väl fungerande bredband väsentligt.
- Beredskap för utökad offentlig service (skola, barnomsorg) måste finnas.
- Stöd för nya arbetstillfällen på ön.
- De kommunala ambitionerna för Holmöns utveckling är vagt uttryckta i dokumentet. Föreslår att ordet "bör" ersätts med ordet "ska" på flera punkter i skrivningen.
- Utredningen fokuserar väl mycket på de 50 åretrunt-boende Holmöbornas situation. Det är många, många fler, uppåt 700 personer som tillbringar större delen av sin fritid på Holmön och som i hög grad tar ansvar för Holmöns överlevnad genom bland annat olika ideella insatser och engagemang.
- Vad beträffar den eventuella etableringen av vindkraft på Holmön konstateras att prövning och tillståndsgivning ligger på Länsstyrelsens bord. Lösa antaganden om vad vindkraften kan tillföra Holmön bör inte tas med i utredningsrapporten.

Kommentar

Rapporten ska kompletteras med ytterligare en övergripande målsättning som tar sikte på att lyfta betydelsen av Holmön och dess unika natur- och kulturvärden för en ökad besöksnäring som ska attrahera olika målgrupper. Det i övrigt väl formulerade yttrandet ger sitt stöd till utredningen i dess väsentliga delar. När det gäller det stora antalet fritidsboende på Holmön, i huvudsak sommartid, så är det ett korrekt påpekande att dessa personer på ett positivt och konkret sätt ofta lämnar goda bidrag till Holmöns fortlevnad genom ett genuint engagemang och intresse. Att rapportens skrivelser om vindkraft på Holmön skulle utgöras av lösa antaganden tillbakavisas bestämt. De uppgifter som redovisats om vindkraften och dess effekter på sysselsättning, byggande, tillgänglighet mm. är väl grundade och dokumenterade via olika typer av förstudier och projekteringsunderlag.

Sven Nordblad

- Ett initierat yttrande som tar sin utgångspunkt i den historiska utvecklingen på Holmön i modern tid.
- Respondenten delar utredningens uppfattning om att det behövs förbättrade förbindelser med en åretruntfärja, IT-förbindelser med högre kapacitet, stöd för nyföretagande, planläggning för permanent- och fritidsbebyggelse och utökad marknadsföring.
- Utredningen har en kraftig slagsida åt den så kallade besöksnäringen. Den är viktig men under en begränsad tid (sommarmånaderna) och medför inte de åretruntarbeten som är nödvändiga för att behålla Holmön levande året om.

- Vindkraften har man inte tagit ställning till i utredningen, en närmast obegriplig begränsning med tanke på att en vindkraftsetablering antagligen torde ha mycket stor betydelse för öns fortlevnad och utveckling.
- Vindkraften betyder positiva sysselsättningseffekter, intäkter till by och markägare, stärker underlaget för lokal service och kommunikationer, förbättrar tillgängligheten på ön genom ett utbyggt vägnät, utvecklad infrastruktur som gynnar turister och skogsägare med mera...
- ”För att bevara Holmön som en levande bygd med åretruntboende anser jag och många med mig att det är viktigt att stödja planerna på det vindkraftsprojekt som planeras på Holmön. Istället för att ställa turism mot vindkraft bör man inse att vindkraften faktiskt är en förutsättning för en hållbar turism – och för öns framtid i stort. De ensidiga satsningarna på besöksnäringen, om än vällovliga, har däremot ännu inte genererat ett enda fast arbete på Holmön.”

Kommentar

En eventuell vindkraftsetablering på Holmön ska prövas i särskild ordning och det är slutgiltigt Länsstyrelsen i Västerbottens län som har att ta ställning till om ett byggande av en vindkraftspark på Holmön är förenligt med omvårdnaden och tillvaratagandet av den natur- och kulturmiljö som kännetecknar Holmön och den omgivande skärgården. Utredningen har inte haft mandat att ta ställning i denna sakfråga. Däremot har det varit en ambition att i informativt syfte lyfta fram det planerade vindkraftsprojektet och belysa såväl fördelar som nackdelar kring projektet.

Klas Nicolaisen

- Vad ger störst effekt i form av ett livskraftigt och attraktivt Holmön för fast boende, deltidsboende, sommargäster och besökande? Pröva olika scenarios, exempelvis Holmön som Umeås center för aktivt uteliv, kultur och musik, distansarbete eller lokalproducerad mat. Vad kan effekten bli om en storskalig vindkraftspark etableras på ön?
- Nödvändiga grundförutsättningar för en positiv utveckling på Holmön är bra och pålitliga kommunikationer, bra utbyggt nät för tele och data och en effektiv marknadsföring.
- Det är viktigt att få ett bra kundunderlag för affären (bärkraft) och att det ska vara möjligt att utveckla andra inrättningar (ex. Panget).
- En härlig anda och framtidstro präglar den lokala miljön på Holmön. Fastboende, deltidsboende och sommargäster samarbetar väl.
- Det är viktigt att resten av Umeå kommun får upp ögonen för Holmön och dess unika resurser för ett rikt och utvecklande friluftsliv. Kanske kan Umeå tävla om utmärkelsen ”Sveriges bästa friluftskommun” med Holmön som uttalat paradnummer?

Kommentar

Uppslaget att kraftsamla för att i ökad utsträckning uppmärksamma Umeås befolkning på Holmön och dess fördelar är vällovt och har stöd i utredningen. Den positiva andan och drivkraften hos folket på Holmön har vitsordats från många håll.

Bo-Gunnar Pettersson

Affären på Holmön har inte längre något statligt stöd i form av servicebidrag. Däremot finns det ett kommunalt stöd från Umeå kommun för att klara extrakostnader för affärens varutransporter.

Kommentar

Affären har en oerhört stor betydelse för att samhället Holmön ska fungera. Kundun-

derlaget är bräckligt och känsligt för förändringar, affären överlever i princip tack vare sommarmånadernas försäljning till alla tillkommande fritidsboende och sommargäster.

Göran Burén

- Vindkraften har blivit mycket styvmoderligt behandlad i strategidokumentet. Vindkraften är en unik möjlighet för Holmön att leva vidare, en möjlighet som vi inte har råd att missa.
- En stor brist i dokumentet är att man inte analyserat vad som händer om inget radikalt görs på Holmön.

Kommentar

Vi hävdar att det planerade vindkraftsprojektet blivit allsidigt belyst där såväl fördelar som nackdelar tagits upp. Vi delar alltså inte uppfattningen att vindkraften blivit styvmoderligt behandlad. Beträffande frågan om vad som händer om inget radikalt görs kan vi meddela att utredningen har gjort en analys av ett så kallat noll-alternativ. Resultatet av denna analys var mycket nedslående för Holmöns del, vi har valt att inte ta med den delen i utredningens rapport.

Slitevind AB

- Slitevinds vindkraftsprojekt på Holmön skulle kunna bli den enskilt största insatsen för att skapa det som efterfrågas i utredningen, nämligen en hållbar framtid för Holmön med goda möjligheter till åretruntboende, väl fungerande transporter och god service.
- Slitevind har sedan 2008 lagt ner sju miljoner kronor under utrednings- och förankringsprocessen. Om projektet ska kunna genomföras måste logistikproblem lösas, en fungerande färjetrafik året om är ett måste.
- Slitevind kommer att uppföra toppmoderna hållbara hus för servicepersonalen. Fasta åretruntarbeten stärker också kundunderlaget för affären.
- Slitevind kommer att lägga fiberkabel och möjliggöra bredband till ön.
- Bygdemedel utgår till byn med 0,5-1 miljon kronor årligen (beroende på elpriset).
- Arrendepengar kommer att fördelas ut till markägare.
- Det förbättrade vägnätet kommer att vara till nytta för skogsbruk och friluftsliv.
- En rad andra åtgärder som stärker det lokala näringslivet och ger bidrag till det rörliga friluftslivet planeras.
- Slitevind AB:s satsningar innebär såväl stora investeringar och ett långsiktigt engagemang.

Kommentar

Slitevinds vindkraftsprojekt är onekligen ett intressant inslag i diskussionen om Holmön och dess framtida utveckling. En etablering av en vindkraftspark på Holmön skulle givetvis innebära betydande förändringar för Holmön och för de som bor, vistas och besöker ön. Den stora frågan är om det är bra eller dåligt. En del anser att vindkraften utgör den stora positiva möjligheten för att trygga en god framtid för Holmön och dess befolkning. Andra ser vindkraften som ett avskräckande hot som för all framtid kan förstöra den genuina kultur- och naturmiljö som kännetecknar Holmöarkipelagen. Länsstyrelsen i Västerbottens län ska pröva frågan om tillstånd för etablering när en ansökan om detta kommer in från företaget. I samband med denna prövning kommer också Umeå kommun att lämna sina synpunkter.

Sävar kommunalnämnd

- Kommunalnämnden delar bedömningen att dagens färja utgör begränsningen i ett utvecklings- och framtidsscenario för Holmön. Det bör vara hög prioritet på

uppgiften att söka nå en lösning med en ny funktionsduglig och ändamålsenlig färja.

- En annan nyckelfråga för Holmön är IT-infrastrukturen. Fast bredband är en grundläggande förutsättning för näringslivsutveckling, lokala arbetsplatser och arbetstillfällen samt för att ge möjlighet till distansarbete.
- Den kommunala servicens utbyggnad och utveckling måste utgå ifrån det faktiska behovet, verksamhetens mål och uppdrag samt ekonomiska bedömningar.
- Kommunalsnämnden kan inte ekonomiskt eller på annat sätt stödja enskilda näringsidkare (som bedriver kommersiell verksamhet).
- Kommunalsnämnden bedömer att besöksnäringen har den största utvecklingspotentialen. Speciellt östra sidan med sin speciella karaktär av natur- och fågelliv. Det är också viktigt att ta vara på kulturvärdena, behålla och ytterligare utveckla förutsättningarna för det rörliga friluftslivet.
- Andra utvecklingsområden kan vara att marknadsföra Holmöarna som ekologiska öar och/eller erbjuda kolonilotter till intresserade.

Kommentar

Utredningen finner att den lokala politiska nämnden i allt väsentligt stöder de förslag som lagts fram om den framtida strategiska utvecklingen för Holmön. Det finns dock anledning att återge ett avsnitt i utredningen som har att göra med Holmöns specifika karaktär och förhållandet till myndigheter.

”Holmön och Holmöarkipelagen har med sitt unika och även utsatta geografiska läge i Kvarken speciella förutsättningar att klara de krav som kan förväntas av ett modernt samhälle i dagens Sverige. Detta förhållande måste beaktas av statliga, kommunala och andra organ som i ett eller annat avseende kommer att hantera frågor om Holmön.”

En sådan hänsyn har tidigare tagits av Umeå kommun och Sävar kommunalsnämnd när det till exempel gällt skolfrågor, och förhoppningen är att en sådan inställning också ska råda i framtiden.

